

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

09.06.2023

Lēmums Nr. 4-02/42/2023

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja:

Aizkraukles novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90000074812, juridiskā adrese: Lāčplēša iela 1A, Aizkraukle, Aizkraukles novads, LV – 5101, e – pasts: dome@aizkraukle.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Aizkraukles novada teritorijas plānojums (turpmāk – Teritorijas plānojums).

Izvērtētā dokumentācija:

Aizkraukles novada pašvaldības 2023. gada 8. maija iesniegums Nr. 4.9/N/23/932 “*Iesniegums par ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, izstrādājot Aizkraukles novada teritorijas plānojumu*” (turpmāk – Iesniegums), Aizkraukles novada pašvaldības domes 2023. gada 16. marta lēmums Nr. 142 (sēdes protokols Nr. 4., 8. p.) “*Par Aizkraukles novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu*”¹ (turpmāk – Lēmums) un tā pielikums “*Darba uzdevums Aizkraukles novada teritorijas plānojuma izstrādei*”² (turpmāk – Darba uzdevums), Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes (turpmāk – Dienests) 2023. gada 17. februāra vēstule Nr. 11.2/AP/2223/2023 “*Par SIVN nepieciešamību Aizkraukles novada teritorijas plānojumam*”, Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) 2023. gada 27. februāra vēstule Nr. 4.8/1210/2023–N “*Par Aizkraukles novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu*” un Veselības inspekcijas 2023. gada 6. februāra vēstule Nr. 2.4.7.-1./138 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Aizkraukles novada teritoriālajam plānojumam*”.

Plānošanas dokumenta Izstrādātājas viedoklis:

Teritorijas plānojumam nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums), jo Aizkraukles novadā ietilpstošo bijušo administratīvo teritoriju teritorijas plānojumiem jau ir veikta Stratēģiskā novērtējuma procedūra.

¹ Pieejams tīmekļvietnē: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_26940 (skatīts 02.06.2023.).

² Turpat.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “Par ietekmi uz vidi novērtējums” 23.¹ panta pirmā daļa paredz (turpmāk – Likums), ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai – Vides pārraudzības valsts birojam³ (turpmāk – Birojs) – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2023. gada 10. maijā Birojā saņemts Izstrādātājas Iesniegums. Atbilstoši Iesniegumam, Lēmumam un Darba uzdevumam:
 - 2.1. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts Aizkraukles novada administratīvajai teritorijai, kas saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu no 2021. gada 1. jūlija sastāv no teritoriālām vienībām – Aiviekstes pagasts, Aizkraukles pagasts, Aizkraukles pilsēta, Bebru pagasts, Daudzeses pagasts, Iršu pagasts, Jaunjelgavas pagasts, Jaunjelgavas pilsēta, Klintaines pagasts, Kokneses pagasts, Kokneses pilsēta, Mazzalves pagasts, Neretas pagasts, Pilskalnes pagasts, Pļaviņu pilsēta, Seces pagasts, Sērenes pagasts, Skrīveru pagasts, Staburaga pagasts, Sunākstes pagasts, Vietalvas pagasts, Zalves pagasts.
 - 2.2. Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir nodrošināt vienotu prasību noteikšanu Aizkraukles novada teritorijas izmantošanai un apbūvei, nosakot priekšnoteikumus dzīves vides kvalitātes paaugstināšanai, ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai teritorijas un citu resursu izmantošanai, mērķtiecīgai un līdzsvarotai ekonomikas attīstībai, pamatojoties uz Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2021.–2034. gadam noteikto telpiskās attīstības perspektīvu⁴ (turpmāk – Attīstības stratēģija), Aizkraukles novada attīstības programmā 2021.–2028. gadam⁵ (turpmāk – Attīstības programma) noteiktos mērķus un ievērojot Attīstības plānošanas sistēmas likumā un Teritorijas attīstības plānošanas likumā nostiprinātos teritorijas attīstības plānošanas principus.
 - 2.3. Atbilstoši Iesniegumā norādītajam, ar plānošanas dokumenta īstenošanu netiek plānotas būtiskas funkcionālā zonējuma izmaiņas, kā arī nav paredzētas darbības, kas radītu būtisku negatīvu ietekmi uz vidi un jutīgām dabas teritorijām, t.sk. jaunas, Likuma 1. un 2. pielikuma darbības, jo plānošanas dokuments tiks izstrādāts, pamatojoties uz Aizkraukles novadā šobrīd spēkā esošajiem teritorijas plānojumiem.⁶
 - 2.4. Saskaņā ar DAP Dabas datu pārraudzības sistēmu “*Ozols*” (turpmāk – DDPS “*Ozols*”) iekļauto informāciju, Aizkraukles novada teritorijā atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas – dabas liegumi “*Aizkraukles purvs un meži*”, “*Aklais purvs*”, “*Gasparsona purvs*”, “*Ellītes purvs*”, “*Šķību purvs*”,

³ Likuma 6. panta pirmā daļa.

⁴ Pieejams tīmekļvietnē: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_22338 (skatīts 02.06.2023.).

⁵ Pieejams tīmekļvietnē: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_22333 (skatīts 02.06.2023.).

⁶ Aizkraukles novada Pļaviņu pilsētas, Aiviekstes pagasta, Klintaines pagasta, Vietalvas pagasta teritorijas plānojums (pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_26853); Skrīveru novada teritorijas plānojums (pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_16521); Jaunjelgavas novada teritorijas plānojuma 2013.–2024. gadam grozījumi (pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_7050); Neretas novada teritorijas plānojums pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_131; Kokneses novada teritorijas plānojums 2013.–2024. gadam, pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_145; Aizkraukles novada teritorijas plānojums 2014.–2026.gadam, pieejams: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_1312 (skatīts 02.06.2023.).

“Vesetas palienes purvs”, “Klintaine”, “Dzilnas dumbrāji” un “Mazzalvītes purvs”, dabas parks „Daugavas ieleja”, aizsargājami dabas pieminekļi (aizsargājami dendroloģiskie stādījumi “Kokneses parks”, “Skrīveru dendrārijs” u.c.), aizsargājamo aleju teritorija “Skrīveru – Madlienas ceļa bērzu aleja”, aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu teritorijas “Korkuļu sausgultne un pazemes upe”, “Cepļa (Jaunzemju) dolomīta atsegums”, “Klintaines sausgultne un karsta kritenes”, “Rīteru sausgultne un karsta kritenes”, Staburags), kā arī mikroliegumi, aizsargājami koki, īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu atradnes⁷.

3. Saskaņā ar Darba uzdevumā izvirzītajām prasībām, Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā cita starpā paredzēts:
 - 3.1. Teritorijas plānojumu izstrādāt saskaņā ar nacionālā un reģionālā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, Attīstības stratēģijā noteiktajiem uzdevumiem, ņemot vērā normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības, izvērtējot blakus esošo novadu – Bauskas, Jēkabpils, Ogres un Madonas novada pašvaldību plānošanas dokumentus, kā arī ņemt vērā valsts plānošanas dokumentus, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību.
 - 3.2. Izvērtēt novada teritorijas esošo potenciālu, resursus un noteikt teritorijas izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumus, tostarp prasības derīgo izrakteņu ieguves vietu izveidei.
 - 3.3. Teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (turpmāk – TIAN) izstrādāt saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumos Nr. 240 “*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 240) noteiktajām prasībām.
 - 3.4. Izvērtēt teritorijā ietilpstošo administratīvo vienību teritorijas plānojumus (grafiskās daļas un TIAN), paredzot vienotu teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un apbūves kārtību visā novada teritorijā.
 - 3.5. Veikt spēkā esošo tematisko plānojumu, lokālplānojumu un detālplānojumu izvērtējumu, sniegt priekšlikumus par to atcelšanu vai spēkā saglabāšanu, nodrošinot to integrēšanu Teritorijas plānojumā.
 - 3.6. Teritorijas plānojumā noteikt funkcionālo zonējumu, reglamentēt TIAN, kā arī citus teritorijas izmantošanas nosacījumus un aprobežojumus, lai parādītu un nodalītu dažādu teritoriju atšķirīgās funkcijas un pazīmes, kā arī noteiktu atļautos izmantošanas veidus.
 - 3.7. Izvērtēt apdzīvojuma struktūras un tās telpiskās attīstības iespējas. Sniegt priekšlikumus jaunu ciemu veidošanai, esošo pilsētu, ciemu robežu paplašināšanai vai samazināšanai, kā arī priekšlikumus pilsētu, ciemu robežu noteikšanai/precizēšanai, to statusu maiņai.
 - 3.8. Izvērtēt esošo zemes lietojuma struktūru un apbūves teritorijas, ņemot vērā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ainaviski vērtīgās teritorijas, vērtīgās lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās teritorijas, aizsargjoslas, kā arī teritoriju sasniedzamību un inženierkomunikācijas un sniegt priekšlikumus turpmākai teritorijas izmantošanai.
 - 3.9. Izvērtēt un izstrādāt priekšlikumus savrupmāju, mazstāvu un daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju, jauktas centra, publiskās, rūpnieciskās, transporta infrastruktūras, tehniskās apbūves teritoriju, dabas, apstādījumu, mežu, lauksaimniecības teritoriju un

⁷ Pieejams tīmekļvietnē: <https://ozols.gov.lv/pub> (skatīts 02.06.2023.).

ūdeņu teritoriju izmantošanai, nosakot apbūves parametrus.

- 3.10. Izvērtēt un noteikt teritorijas, kas nepieciešamas jaunu transporta infrastruktūras (transporta koridori, ceļi, ielas) būvniecībai.
 - 3.11. Apgrūtinātās teritorijas, kā arī objektus un tiem noteiktās aizsargjoslas teritorijas attīstības plānošanas dokumentos attēlot Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
 - 3.12. Noteikt prasības ražošanas uzņēmumu, tirdzniecības un pakalpojumu objektu izvietojumam, kā arī prasības blakus esošo dzīvojamās apbūves teritoriju aizsardzībai pret troksni, smakām un citu veidu piesārņojumu.
 - 3.13. Izstrādāt nosacījumus, paredzēt pasākumus un ierobežojumus trokšņa mazināšanai, piesārņojuma un citu negatīvu faktoru novēršanai esošajās dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijās autoceļu, dzelzceļu, kā arī piesārņojumu radošu objektu tuvumā, pamatojoties uz pieejamajiem izpētes rezultātiem.
4. Atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 “*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) III nodaļā noteiktajam, Iesniegumam ir pievienoti dokumenti:
- 4.1. Dienesta 2023. gada 17. februāra vēstule Nr. 11.2/AP/2223/2023 “*Par SIVN nepieciešamību Aizkraukles novada teritorijas plānojumam*”. Ņemot vērā Likuma 4. pantā noteikto un Noteikumu Nr. 157 2. punktā norādītos plānošanas dokumentus, kuriem nepieciešams Stratēģiskais novērtējums, Dienests secina, ka Aizkraukles novada Teritorijas plānojumam būtu jāveic Stratēģiskais novērtējums, jo jaunizveidotā Aizkraukles novada teritorijā (bijušo sešu novadu teritorijās) šāds novērtējums teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem lielākoties (izņemot Neretas novadu) ir veikts pasen vai nav veikts vispār,⁸ bet novada teritorijā vides problēmas ir iespējamās un pastāv (piemēram, slēgtās atkritumu izgāztuves, citas piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas, gaisa kvalitāte ap lielākajām sadedzināšanas iekārtām, ražošanas teritoriju, derīgo izrakteņu ieguves teritoriju, plānoto vēja elektrostaciju tiešs tuvums dzīvojamai apbūvei u.c. jūtīgām teritorijām, degradēto teritoriju revitalizācija, notekūdeņu attīrīšana un decentralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu ietekmes blīvi apdzīvotajās teritorijās, plūdu riski u.c.), kā arī plānošanas dokuments var skart daudzas jūtīgas teritorijas, t.sk. īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
 - 4.2. DAP 2023. gada 27. februāra vēstule Nr. 4.8/1210/2023–N “*Par Aizkraukles novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentu*”. DAP sniegusi viedokli, ka Aizkraukles novada Teritorijas plānojumam ir jāpiemēro Stratēģiskais novērtējums, jo šobrīd pieejamā informācija nesniedz ieskatu par to, kādas izmaiņas plānotas apvienotajā Aizkraukles novada teritorijas plānošanas dokumentā. Aizkraukles novada teritorijā ir plānots veidot gan jaunas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, gan paplašināt jau esošās⁹, DAP izvirzījusi vairākus nosacījumus Teritorijas plānojuma izstrādei, t.sk.:

⁸ Saskaņā ar Biroja rīcībā esošo informāciju, Stratēģiskais novērtējums ir veikts Aizkraukles novada Pļaviņu pilsētas, Aiviekstes pagasta, Klintaines pagasta un Vietalvas pagasta teritorijas plānojumam, par kuru Vides pārskatu Birojs 2019. gadā 22. oktobrī izdevis atzinumu Nr. 4-03/17; Skrīveru novada teritorijas plānojumam (Biroja 2019. gada 23. decembra atzinums Nr. 4-03/24); Jaunjelgavas novada teritorijas plānojumam 2013. – 2024. gadam (Biroja 2013. gada 4. marta atzinums Nr. 12); Aizkraukles novada teritorijas plānojumam 2014. - 2026. gadam (Biroja 2014. gada 25. aprīļa atzinums Nr. 8); Kokneses novada teritorijas plānojumam 2013. - 2024. gadam (Biroja 2013. gada 14. janvāra atzinums Nr. 3); pieejami: <https://www.vpvp.gov.lv/lv/atzinumi> (skatīts 02.06.2023.).

⁹Pieejams tīmekļvietnē: https://latvia.representation.ec.europa.eu/strategija-un-prioritates/es-politika-latvijai/vides-aizsardziba-eiropas-zalais-kurss-latvija_lv un EU biodiversity strategy for 2030 - Publications Office of the EU (europa.eu) (skatīts 02.06.2023.).

- 4.2.1. Teritorijas plānojuma izstrādei noteiktie uzdevumi ietver darbības, kas skar un var ietekmēt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) un citas dabas vērtības Aizkraukles novadā. Lai mazinātu ietekmi uz īpaši jutīgajām teritorijām un saglabātu dabas vērtības, normatīvajos aktos, ĪADT, sugu un biotopu aizsardzības plānos ir noteikti specifiski ierobežojumi, kas mazina antropogēno slodzi un nodrošina teritoriju ilgtspējīgu attīstību. Ņemot vērā, ka aktuālā informācija par ĪADT, dabas vērtībām ir būtiski mainījusies, DAP aicina pārskatīt un nepieciešamības gadījumā aktualizēt informāciju par šīm teritorijām.
- 4.2.2. DAP rekomendē tematisko plānojumu izstrādei, t. sk. ainaviski vērtīgo teritoriju noteikšanai, izmantot INTERREG V– A Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2014.– 2020. gadam atbalstītā projektu “*Zaļās infrastruktūras pilnveidošana zemieņu upju ainavā*” (ENGRAVE), kuras ietvaros tika izstrādāts Zemgales reģionālais ainavas un zaļās infrastruktūras plāns, veicot reģiona esošās ainavu un zaļās infrastruktūras situācijas analīzi.
- 4.2.3. Teritorijas plānojuma izstrādē integrēt dabas aizsardzības interešu ievērošanu tādās jomās kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, derīgo izrakteņu (smilts, grants) ieguve, kūdras ieguve un tūrisms, paredzēt pasākumus tipiskās Zemgales ainavas saglabāšanā un teritorijas ainavu plāna izstrādē, ietverot risinājumus meža fragmentācijas mazināšanai, kā arī risinājumus, lai esošās vērtības un atklātās ainavas tiktu saglabātas.
- 4.2.4. Veicinot dabas kapitāla saglabāšanu, rekomendē plānošanas procesā cita starpā apsvērt tādas aspektus kā nepalielināt ciemu robežas un nesamazināt dabas pamatnes, mežu un lauksaimniecības teritorijas, ĪADT; saglabāt brīvi pieejamus, neapbūvētus un nepārveidotus publisko ūdensobjektu krastus; neplānot jaunu apbūvi īpaši aizsargājamu biotopu teritorijās (it īpaši tajās, kas ietilpst ĪADT), nemainīt teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonējumu no dabas un apstādījumu teritorijas (DA) uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS) ainaviski vērtīgās teritorijās (TIN5).
- 4.2.5. Nozīmīgi ir saglabāt koku alejas, kā unikālu kultūrvēsturisko mantojumu, dabas pieminekļus – atsevišķi augošie lielu dimensiju koki – dižkoki, turpretī, aicina rast iespēju veikt svešzemju sugas, invazīvo un potenciāli invazīvo sugu apzināšanu un paredzēt to apkarošanu, kas, atbilstoši invazīvo sugu pārvaldniekā sniegtajai informācijai¹⁰, Aizkraukles novada teritorijā ir reģistrētas, piemēram: Sosnovska latvānis (*Heracleum sosnowsky*), puķu sprigane (*Impatiens glandulifera*), bastarda tūsklape (*Petasites hybridus*), Kanādas zeltgalvīte (*Solidago canadensis*), pabērzu smiltsērķšķis (*Hippophae rhamnoides*), daudzlapu lupīna (*Lupinus polyphyllus*) u. c. sugas.
- 4.3. Veselības inspekcijas 2023. gada 6. februāra vēstule Nr. 2.4.7.-1./138 “*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Aizkraukles novada teritoriālajam plānojumam*”. Veselības inspekcija neuzstāj uz Stratēģiskā novērtējuma procedūras piemērošanu. Plānošanas dokumenta izstrādes laikā Veselības inspekcija rekomendē pievērst uzmanību jautājumiem, kam ir būtiska ietekme uz vidi un cilvēka veselību: pasākumiem dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai, virszemes un pazemes ūdensobjektu apsaimniekošanai un kvalitātei, objektu pievienošanai centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, atkritumu apsaimniekošanu, trokšņa piesārņojumam un prettrokšņa pasākumiem, virszemes ekoloģiskajai situācijai.
5. Konkrētais Teritorijas plānojums nav ietverts to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā

¹⁰ Pieejams tīmekļvietnē: <https://latvianature.daba.gov.lv/invazivo-sugu-parvaldnieks/> (skatīts 02.06.2023.).

ar Noteikumu Nr. 157 2. punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams kā obligāts, neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres, tādējādi jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu, tostarp plānošanas dokumentā iekļautajiem vides problēmu risinājumiem un to ietekmes būtiskumu:

- 5.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² panta 2. punkts noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c.. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 5.2. Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, ko apstiprina vietējā pašvaldība, kas saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai, kā arī plānošanas dokumentiem, kas var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*). Savukārt Likuma 4. panta piektā daļa paredz, ka Stratēģisko novērtējumu šā panta trešās daļas plānošanas dokumentiem neveic, ja tie attiecas uz nelielu teritoriju izmantošanu vietējās pašvaldības līmenī vai nelieliem to grozījumiem, izņemot gadījumus, kad šo dokumentu īstenošana var būtiski ietekmēt vidi.
- 5.3. Atbilstoši Lēmumam un Darba uzdevumam, Aizkraukles novada pašvaldības dome ir lēmusi par jauna vienota Teritorijas plānojuma izstrādi visai pašvaldības teritorijai, kurā šobrīd ir spēkā seši teritorijas plānojumi, kas ir izstrādāti dažādos laika posmos atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, tostarp bijušo Kokneses un Neretas novadu teritorijas plānojumi ir izstrādāti pirms Noteikumu Nr. 240 stāšanās spēkā (spēkā no 2013. gada 22. maija). Tādējādi konstatējams, ka, izstrādājot Teritorijas plānojumu, paredzamas būtiskas izmaiņas novada teritorijas līdzšinējā izmantošanā, gan meklējot risinājumus vienotai pieejai funkcionālo zonu iedalījumam un attīlojumam, gan saskaņojot teritorijas plānoto izmantošanu ar attīstības priekšlikumiem, kas atbilst Attīstības stratēģijas pamatnostādņēm jaunā Aizkraukles novada teritorijas turpmākai izmantošanai un plānotai telpiskai struktūrai (Likuma 23.² panta 1. punkta “a”, “b” apakšpunkts).
- 5.4. Atbilstoši Darba uzdevumam, tiks izvērtēti un izstrādāti priekšlikumi dzīvojamai, publiskajai, rūpnieciskajai, tehniskajai, transporta infrastruktūrai, dabas un apstādījumu teritoriju izmantošanai, mežu, lauksaimniecības teritoriju izmantošanai; ūdeņu teritoriju izmantošanai, nosakot apbūves parametrus. Tiks noteiktas jaunas transporta infrastruktūras būvniecības teritorijas; izskatīti priekšlikumi jaunu ciemu veidošanai, esošo pilsētu, ciemu robežu paplašināšanai/samazināšanai, to statusu maiņai; noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguves vietu izveidei; paredzēti pasākumi, ierobežojumi trokšņa mazināšanai, piesārņojuma un citu negatīvu ietekmju novēršanai, kas var nelabvēlīgi ietekmēt dzīves kvalitāti. Līdz ar ko, Birojs secina, ka ar plānošanas dokumenta izstrādi ir iespējamās būtiskas izmaiņas Aizkraukles novada teritorijas turpmākajā attīstībā salīdzinājumā ar esošo atļauto teritorijas izmantošanu un tās ir saistītas arī ar aktuālu vides jautājumu risināšanu ilgtermiņā, kurām uzmanību

ir vērsušas arī Dienests, DAP un Veselības inspekcija (Likuma 23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts, 2. punkta “a”, “b”, “d”, “e” apakšpunkts, 3. punkta “c”, “d” apakšpunkts). Papildus atzīmējams DAP norādītais, ka *“Aizkraukles novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos nav iestrādāts vai minimāli pieminēts rīcības kopums antropogēnās slodzes negatīvās ietekmes samazināšanai un ierobežošanai īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, ainaviski vērtīgajās teritorijās un no bioloģiskās daudzveidības viedokļa vērtīgajās teritorijās. Līdz ar to Aizkraukles novada teritorijas attīstības plānošanas dokumenta ietvaros būtu ieteicams izstrādāt vienotu rīcību kopums visā novada teritorijā, kas nodrošinātu, ka minētajās teritorijās antropogēnā slodze tiktu kontrolēta un šajās jutīgajās teritorijās tiktu saglabāti īpaši aizsargājami biotopi, īpaši aizsargājamo augu, putnu sugu dzīvotnes, tiktu nodrošinātas meža aizsargfunkcijas, tiktu novērsta/samazināta erozijas procesu attīstība, kā to nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums un Latvijas ainavu politikas pamatnostādnes”* (Likuma 23.² panta 4. punkta “a”, “b” apakšpunkts).

- 5.5. Izstrādātāja Iesniegumā norādījusi, ka Teritorijas plānojumā nav paredzētas jaunas Likuma 1. un 2. pielikuma darbības. Birojs konstatē, ka Darba uzdevumā Teritorijas plānojuma izstrādei ir iekļautas prasības noteikt attīstāmās teritorijas rūpnieciskajai apbūvei, transporta infrastruktūras attīstībai, derīgo izrakteņu ieguvei, u.c. Tādējādi ar Teritorijas plānojuma stāšanos spēkā Aizkraukles novada teritorijā būs noteikti priekšnoteikumi jaunu Likuma 1. un/vai 2. pielikumā minēto darbību īstenošanai (Likuma 4. panta trešās daļas 1. punkts).
- 5.6. Saskaņā ar DDPS “Ozols” iekļauto informāciju, kā arī DAP sniegto informāciju Aizkraukles novada teritorijā atrodas vairākas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas, kā arī ārpus šīm teritorijām ir konstatētas daudzveidīgas īpaši aizsargājamas dabas vērtības – Eiropas Savienības nozīmes prioritārie mežu, purvu, zālāju un saldūdeņu u.c. biotopi, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes, aizsargājami dabas pieminekļi, aizsargājami dendroloģiskie stādījumi, aizsargājamo aleju teritorijas. DAP vērtējumā Teritorijas plānojuma izstrādei noteiktie uzdevumi ietver tādas darbības, kas skar un var ietekmēt arī ĪADT un citas dabas vērtības Aizkraukles novadā. Tādējādi Birojs secina, ka nozīmīgas plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes var būt saistāmas ar Likuma 23.² panta 4. punkta “a”, “b” apakšpunkta kritērijiem, un pievienojas DAP viedoklim, ka slodzes un tās mazināšanas/novēršanas iespēju vērtēšanai Stratēģiskais novērtējums šajā aspektā ir nepieciešams, arī vadoties no Likuma 4. panta trešās daļas 2. punktā noteiktā.
6. Tādējādi Birojs konstatē, ka Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4. panta trešā daļa, 23.² pants) un ir konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Turklāt gan DAP, gan Dienests atbilstoši savai kompetencei uzskata, ka Teritorijas plānojumam piemērojams Stratēģiskais novērtējums.
7. Viens no ietekmes uz vidi novērtēšanas pamatprincipiem ir paredzēt šāda novērtējuma veikšanu pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts). Veicot Stratēģisko novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, t.sk. cilvēku veselību, sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi, t.sk. konfliktsituāciju novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu.
8. Plānošanas dokumentā plānotie teritorijas attīstības risinājumi jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam, tai skaitā, sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu. Jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta pirmajā daļā noteiktais, ka *“vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā*

plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās.” (t.sk. veicot novadā spēkā esošo teritorijas plānojumu Stratēģisko novērtējumu un sagatavojot monitoringa ziņojumus), iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt konkrētus jaunus plānošanas dokumenta risinājumus, t.sk. iespēju robežās ar teritoriālu piesaisti, kā arī, izstrādājot vides pārskatu ir jāņem vērā 23.⁵ panta trešajā daļā noteiktais *“izstrādātājs konsultējas ar kompetento institūciju par vides pārskata detalizācijas pakāpi”*.

9. Viens no ietekmes uz vidi novērtēšanas pamatprincipiem ir paredzēt šāda novērtējuma veikšanu pēc iespējas agrākā attīstības plānošanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3. panta 1. punkts), kas pamato savlaicīgas vides problēmu novēršanas lietderību, kas šajā gadījumā ir aktuāli, plānojot teritorijas izmantošanu ĪADT, apbūves teritoriju attīstību kopskatā ar inženierkomunikāciju nodrošinājumu un dažāda veida tās funkcijām (dzīvojamā apbūve, rūpniecības teritorijas, transporta infrastruktūra, derīgo izrakteņu ieguve u.c.), nosakot konkrētus ierobežojumus/nosacījumus arī TIAN, tostarp attiecībā uz Likuma 1. un 2. pielikumā minēto darbību izvietojuma pieļaujamību/ierobežojumiem konkrētajā funkcionālajā zonējumā. Veicot Stratēģisko novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, t.sk. uz cilvēku veselību, apzināt pašreizējās un iespējamās konfliktsituācijas, sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai.
10. Birojs vērš uzmanību, ka, ņemot vērā to, ka Aizkraukles novads robežojas ar Lietuvas Republikas teritoriju, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu un Konvencijas *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā”* Protokola par stratēģisko vides novērtējumu nosacījumus, Birojs informē, ka plānošanas dokumenta un vides pārskata sagatavošanas gaitā ir jāizvērtē pārrobežu ietekmju iespējamība un būtiskums uz Lietuvas Republikas teritoriju.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
- Teritorijas attīstības plānošanas likums.
- Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* 5., 6., 7. punkts.
- Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumi Nr. 240 *“Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”*.
- Ministra kabineta 2014. gada 14. oktobra noteikumi Nr. 628 *“Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”*.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā Biroja lēmumā ietvertu faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, Birojs konstatē, ka plānošanas dokuments atbilst Likuma 4. panta trešajā daļā noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams, citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23.² pantā noteiktos kritērijus (Likuma 23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts, 2. punkta “a”, “b”, “c”, “d”, “e” apakšpunkts, 3. punkta “c”, “d” apakšpunkts, 4. punkta “a”, “b” apakšpunkts) un Likuma 3. panta 1. punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Lēmums:

Piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Aizkraukles novada teritorijas plānojumam.

Direktore

(paraksts*)

D. Avdejanova

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*

Ilze Lielvalode
ilze.lielvalode@vpvb.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. Aizkraukles novada pašvaldībai, e – pasts: dome@aizkraukle.lv
2. Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldei, *E.Adresē*.